

— Գիտե՞ս, հա՛...— Կ'ըսեր պառաւը նորա բերնին շարժմունքը տեսնելով:

— Ո՛չ, ո՛չ, ամենեւին չգիտեմ:

— Բայց գիտե՞ս, որ Զոռմի մեծ թագաւորն որ եկաւ՝ կաթողիկոսը Լուսաւորիչն ուրացաւ (Չաւեն իմացաւ, որ Զերակլի եւ Եզրի համար կ'ըսեր՝ գլխով նշանացի ըրաւ թե՛ այդ), հա՛, աստուած ողորմի հօրդ հոգուն, ան տարի հոռոմը մէկ կողմէն, պարսիկը միւսէն այս մեր լեռն ու ձորը կոխեցին, տուն, տեղ չի մնաց, ամէն բան քանդուեցաւ. մենք երկու ամառ մէկ ձմեռ սարերուն գլուխն անցուցինք, ի՛նչ օրեր էին... հիմա ի՛նչ պիտի լինի: Այսօր էլ այդ հոռոմներն էին, որ եկան, սոթած հաւ դարձեր էին, վրայ, գլուխ չի կար՝ անօթի ծարաւ...

— Այսօ՞ր,— հարցուց Չաւեն:

— Զա՛, մէկ-մէկ քիչ հաց տուի՝ ճամփեցի, ետքը մէկ ծերունին եկաւ երեսուն-քառասուն հոգուով, ուռած, փքուած, հագուած կապուած մարդ էր, քթն ինկնողն հագար կտոր կը լինէր, կ'երէի, որ մեր գիւղին չի հաւնեցաւ՝ ելաւ գնաց Կ'աղզուանի ճամփան. երթա՛ ի բարին:

Չաւեն որ արդէն փորը կը շտացեր էր, եւ քունն աչքերուն վրայ սկսեր էր ծանրանալ, երբ լսեց թէ յոյնք, որ անշուշտ արաբաց մագիլներէն փախստականը հին, որ լեռները փրկութիւն գտած հիմա զանազան ճամփաներով կ'երթային Կարին, եւ եթէ զիրենք բազմաթիւ գտնէին ամէն անգգամութեան ձեռնհաս էին: Թուլութիւն մէկդի թողուց եւ շուտ մը պառաւին մնաս բարաքն ըսաւ, հեծաւ ձին ու Կ'աղզուան շտկուեցաւ արագութեամբ: Գիշերուան երկրորդ ժամուն հասաւ աւանը, որ բոլոր տակնուվրայ էր, եկեղեցուոյն դռան առջեւ քանի մը հոգի ժողովուած կը խոսէին թէ ինչ կարելի էր ընել յունաց պահանջմանց դէմ, երբ Չաւեն մութուն ձիուն գլուխը քաշեց, շուտ մը զինք ճանչելով իրեն մօտեցան, եւ դեռ ինք բերան չի բացած՝ սկսաւ գանգալի եւ վիճակը յայտնէի

— Զարիւր յիսուն, երկու հարիւրի չափ փախստական յոյն զինուորներ աւանը մտան, զօրավար մ'էլ կար հետերնին. ցրուեցան ամէն տուն. մենք իրենց խեղճութեան ողորմեցանք, անհաւատին դէմ կռուէ կ'ուզան, ըսինք, խաչապաշտ են, ըսինք, պարտք եղած հիւրընկալութիւնն ըրինք, բայց գոհ չի կրցանք ընել, սկսան զգեստ յափշտակել, զէնք պահանջել, գինուոյ կարասներ պարպել եւ կանանց վրայ աչք ձգել... Մեծերնին իջաւ քու տունն, Չաւեն եղբայր, շատ կարելի է որ նա էլ իր աւագակներէն պակաս չի մնայ: